

Dyslexiebeleid SG. Sint Ursula

L. Beckers & L. Verstappen

Versie 2019-2020

Inhoud

Inleiding	2
Visie op dyslexie	2
Begeleiding van leerlingen per leerjaar.....	3
De rol van de betrokken persoon.....	5
Compensatie en dispensatie	7
Compensatie en dispensatie Ursula locatie Horn	8
Dyslexiescreening	10

Inleiding

Scholengemeenschap Sint Ursula gaat uit van de definitie zoals die gehanteerd wordt door de stichting Dyslexie Nederland: *“Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en spellen op woordniveau.”*

De school vindt een goede begeleiding van dyslectische leerlingen belangrijk. In dit document leest u de visie op dyslexie, hoe de school hiermee omgaat en wie welke verantwoordelijkheden heeft.

Visie op dyslexie

Leerlingen moeten hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen. Er wordt uitgegaan van wat een leerling kan en vanuit daar kan de leerling verder ontwikkelen. Persoonlijk leren staat centraal, waarbij elke leerling gezien wordt als uniek individu, zodat ze het beste uit zichzelf kunnen halen.

Het is belangrijk dat leerlingen met dyslexie weten waar hun beperkingen liggen en leren hoe ze hiermee om moeten gaan. De leerling zal hierin ondersteund worden en gedurende zijn/haar schoolloopbaan zal zelfstandigheid steeds meer gestimuleerd worden.

Begeleiding van leerlingen per leerjaar

Brugklas

Een dyslect die zich op deze school aanmeldt, wordt gevraagd naar een dyslexieverklaring en het bijbehorende onderzoeksverslag. Hierin wordt beschreven op welke onderdelen een leerling uitvalt en/of extra hulp nodig heeft.

In de eerste weken vindt er een algemene ouderavond plaats waarop ouders geïnformeerd worden over het dyslexiebeleid op deze school.

In de eerste weken gaat de dyslexiecoach met elke dyslectische leerling in gesprek. Dit gesprek is bedoeld als kennismaking en in dit gesprek wordt bepaald welke ondersteuningsbehoefte de leerling heeft. Aan de hand van het gesprek wordt de leerling ingedeeld in een zogenaamde begeleidingsroute:

Route 1 → regelmatig contact en digitale hulpmiddelen worden aangeboden

Route 2 → regelmatig contact

Route 3 → zelfstandig en hulp op aanvraag + digitale hulpmiddelen worden aangeboden

Route 4 → zelfstandig en hulp op aanvraag

Deze routes worden elk jaar bijgesteld naar behoefte van de leerling.

Elke week is de dyslexiecoach op vaste uren beschikbaar voor vragen van leerlingen en ouders.

Leerjaar 2

Wanneer een leerling aan het begin van het schooljaar instroomt vanuit een andere school, worden ouders uitgenodigd voor de algemene ouderavond waarop ze geïnformeerd worden over het dyslexiebeleid op deze school.

In leerjaar 2 wordt steeds meer gewerkt naar zelfstandigheid en het vergroten van het zelfvertrouwen van de leerling. Ook dit jaar vindt een gesprek plaats met de dyslexiecoach om te bepalen of de leerling nog in de juiste begeleidingsroute zit. In goed overleg met ouders kan deze route worden bijgesteld.

Elke week is de dyslexiecoach op vaste uren beschikbaar voor vragen van leerlingen en ouders.

Leerjaar 3 en hoger

Wanneer een leerling aan het begin van het schooljaar instroomt vanuit een andere school, worden ouders uitgenodigd voor de algemene ouderavond waarop ze geïnformeerd worden over het dyslexiebeleid op deze school.

Vanaf leerjaar drie wordt gestreefd naar route 3 of 4. Zelfstandigheid wordt gestimuleerd en de dyslexiecoach stuurt bij waar nodig.

Elke week is de dyslexiecoach op vaste uren beschikbaar voor vragen van leerlingen en ouders.

Examenjaar

In dit jaar werken de leerlingen naar het examen toe. Ook dit jaar hebben de leerlingen recht op hulpmiddelen. De dyslexiecoach gaat met alle examenleerlingen in gesprek om nog eens te benoemen welke rechten ze hebben tijdens de SE-weken en tijdens het centraal examen.

Ook zal de dyslexiecoach vragen bij welke vakken de leerling eventueel gebruik wil maken van auditieve ondersteuning. Voorwaarde is wel dat de leerling al eerder gebruik moet hebben gemaakt van auditieve ondersteuning.

Elke week is de dyslexiecoach op vaste uren beschikbaar voor vragen van leerlingen en ouders.

Schoolbreed

Jaarlijks wordt er een informatiebijeenkomst georganiseerd voor beide locaties waarop het werken met Kurzweil centraal staat. Op deze middag/avond kunnen ouders en leerlingen onder begeleiding van de dyslexiecoaches aan de slag gaan met het programma en alle mogelijkheden van het programma leren kennen.

De rol van de betrokken persoon

Leerlingen

Het is belangrijk dat de leerlingen goed leren omgaan met dyslexie. Dat betekent dat ze erachter komen waar hun kwaliteiten en valkuilen liggen. De leerlingen zijn verantwoordelijk voor hun eigen leerproces, kennen hun rechten op gebied van dyslexie en dienen hier dus actief mee om te gaan.

Als leerlingen problemen hebben bij een bepaald vak, kunnen ze dit zelf proberen op te lossen met de vakdocent. Als dit om welke reden dan ook niet lukt, kunnen ze de hulp van de dyslexiecoach inschakelen. Deze kijkt samen met de leerling en vakdocent naar het probleem en zoekt naar een geschikte oplossing.

Ouders/verzorgers

Het is belangrijk dat ouders/verzorgers betrokken zijn bij de ontwikkeling van hun kind. Zonder ondersteuning en betrokkenheid van de thuissituatie is de begeleiding niet optimaal. Wanneer er problemen zijn, is het belangrijk dat het thuisfront contact opneemt met school.

Mentor

Op Sint Ursula is de mentor de spil van de organisatie. Deze dient dan ook het eerste aanspreekpunt te zijn. Als leerlingen tegen problemen aanlopen is het goed als de mentor hier altijd van op de hoogte is. Mocht een leerling het lastig vinden om een probleem zelf op te lossen, dan kan de dyslexiecoach daarbij helpen.

Vakdocent

Alle vakdocenten worden aan het begin van het schooljaar op de hoogte gesteld van de dyslecten in hun klassen. Het is belangrijk dat ze zich hiervan bewust zijn en hulp bieden waar dat nodig is. De problemen van dyslectische leerlingen uiten zich bij elk individu anders. Het probleem beperkt zich niet alleen tot de talen. Elke vakdocent gaat met alle dyslectische leerlingen in gesprek om op deze manier de leerlingen op de juiste manier te begeleiden.

Dyslexiecoach

De dyslexiecoach is het aanspreekpunt voor alle dyslecten als er problemen zijn of als ze ergens tegenaan lopen. De dyslexiecoach heeft een coördinerende functie en zal dus niet met individuele leerlingen aan de slag gaan om te oefenen.

Het is belangrijk dat leerlingen hun beperking accepteren en ermee om leren gaan. Dit is dan ook waar het in de gesprekken met de coach om zal gaan. De coach zal ook, indien nodig, contact opnemen met ouders.

Orthopedagoog

Wanneer een leerling extra hulp nodig heeft of er vermoedens zijn van dyslexie, zal de orthopedagoog betrokken worden. Zij zal dossieronderzoek doen en waar nodig in gesprek gaan met de leerling. Daarnaast kan de orthopedagoog bij vermoedens van dyslexie een leerling doorverwijzen voor een onderzoek.

Teamleider/leerlingcoördinator

De teamleider is net als alle anderen op de hoogte van de dyslecten binnen zijn/haar team. Wanneer gekozen wordt voor een bepaalde route in het aanbieden van hulpmiddelen wordt dit overlegd met de teamleider.

Compensatie en dispensatie

Op Sint Ursula zijn voor dyslectische leerlingen de volgende afspraken gemaakt:

- Alle toetsen worden gemaakt met lettertype Arial, lettergrootte 12. Dit omdat ook alle examens op deze manier worden gemaakt.
- Leerlingen krijgen 15 minuten extra tijd bij overhoringen en proefwerken. Voor toetsen vanaf 90 minuten geldt een verlenging van 30 minuten.
- Indien er geen mogelijkheid is om de leerlingen meer tijd te geven (bijv. bij toetsen tijdens de vakles), geldt de regel dat ze minder opdrachten hoeven te maken. De opdrachten die ze niet hoeven te maken worden aangeduid met een *. Kiezen de leerlingen ervoor om de zogenaamde 'sterretjesopdrachten' niet te maken, dan wordt uiteraard een andere normering gehanteerd. Het is dus van belang dat de vakdocent dit voorafgaand aan de toets goed met de leerlingen communiceert.
- Bij de talen worden in de onderbouw geen cijfers lager dan 3,0 gegeven tenzij hiervoor zwaarwegende didactische en/of pedagogische redenen (bijv. vakverwaarlozing) zijn.
- Er wordt een aangepaste beoordeling voor spelling gehanteerd conform afspraak binnen de sectie en voor de leerlingen in de bovenbouw conform de examenvoorschriften.
- Tijdens SE-weeken zijn er aparte toetsruimtes waar leerlingen op hun eigen tempo kunnen werken.

Daarnaast kan, in overleg met de vakdocent en de dyslexiecoach, besloten worden om onderstaande hulp aan te bieden. Dit wordt dus niet standaard aangeboden.

- Langere voorbereidingstijd bij opdrachten, werkstukken, spreekbeurten
- Tussentijdse toetsing over kleinere hoeveelheid lesstof
- Mondelinge toetsing i.p.v. schriftelijke toetsing

Als laatste kan er ook gekozen worden voor digitale hulpmiddelen die voor auditieve en/of schriftelijke ondersteuning kunnen zorgen. Hierbij kan de leerling een keuze maken tussen Kurzweil of de Lex-app.

Hieronder ziet u de specificaties van beide hulpmiddelen.

Kurzweil	Lex-app
Auditieve- en schriftelijke ondersteuning	Auditieve ondersteuning
Laptop of tablet	Telefoon of tablet
Computersysteem	Ingesproken teksten
Visueel (je ziet de tekst op het scherm) en auditief	Alleen auditief
Boeken worden besteld door school	Boeken worden besteld door school

Compensatie en dispensatie Ursula locatie Horn

3 vmbo-t

Onder de rechten voor dyslectische leerlingen die in het bezit zijn van een officiële dyslexieverklaring valt bovendien op 3 vmbo-t de mogelijkheid ontheven te worden van het vak Duits.

Voor dyslectische leerlingen op 3 vmbo-t die worden ontheven van het volgen van Duits wordt de norm met 6 punten verlaagd. Tijdens de “vrije” uren is het de bedoeling dat deze leerlingen werken aan hun zwakke vakken.

Deze ontheffing wordt verleend door de dyslexiecoach in samenspraak met de teamleider, nadat met de ouders/verzorgers en de leerling de consequenties van deze ontheffing zijn besproken. Een en ander wordt schriftelijk vastgelegd en door ouders/verzorgers en leerling ondertekend.

2/3 havo

Wanneer de kansen op schoolsucces ernstig in gevaar komen voor leerlingen met bijv. een ernstige vorm van dyslexie kan de school in overweging nemen om gebruik te maken van de mogelijkheid tot aanpassing van het programma van Frans of Duits, waarbij rekening moet worden gehouden met de doorstroommogelijkheden.

Bij het toekennen van een aangepast programma gelden de volgende regels:

- Alle leerlingen volgen gedurende het eerste jaar dat het vak Frans of Duits wordt aangeboden het reguliere programma.
- Het volgen van een aangepast programma is pas mogelijk vanaf het tweede jaar dat het vak wordt aangeboden. Frans vanaf leerjaar 2 en Duits vanaf leerjaar 3.
- Als een aangepast programma wordt toegekend kan dit vak in de bovenbouw niet meer worden gekozen.
- Er kan maar voor een van beide talen, een aangepast programma worden toegekend.
- Een leerling kan alleen in aanmerking komen voor een aangepast programma als gebleken is dat andere compenserende maatregelen niet het beoogde resultaat behalen.
- Naast het bovengenoemde moet duidelijk zijn dat de leerling, ondanks zijn beperking, voldoende inzet heeft laten zien bij het betreffende vak.
- Een aangepast programma zal een individueel programma zijn, aangepast aan de mate van dyslexie bij de betreffende leerling.

Deze dispensatiemogelijkheid wordt verleend door de dyslexiecoach in samenspraak met de teamleider en de vakdocent, nadat met de ouders/verzorgers en de leerling de consequenties van deze maatregel is besproken. Een en ander wordt schriftelijk vastgelegd en door ouders/verzorgers en leerling ondertekend.

4,5 en 6 vwo

Op 4, 5 en 6 vwo heeft de dyslectische leerling de mogelijkheid om ontheven te worden van het volgen van het vak Frans of Duits. Deze ontheffing wordt verleend door de dyslexiecoach in samenspraak met de teamleider, nadat met de ouders/verzorgers en de leerling de consequenties van deze ontheffing zijn besproken. Een en ander wordt schriftelijk vastgelegd en door ouders/verzorgers en leerling ondertekend.

Voor dyslectische leerlingen op 4, 5 en 6 vwo die Frans of Duits laten vallen, geldt de verplichting om een ander vak ter compensatie in het profiel op te nemen.

Voor leerlingen op het gymnasium is geen ontheffingsmogelijkheid geregeld, omdat daar de klassieke taal in plaats van de tweede moderne vreemde taal komt.

Dyslexiescreening

Wanneer school of ouders/verzorgers vermoedens hebben van dyslexie wordt er een vaste procedure doorlopen. De aanvraag voor deze procedure kan vanuit school, de leerlingen of de ouders/verzorgers komen.

- Wanneer een van de betrokken partijen vermoedens heeft van dyslexie wordt dit aangegeven bij de mentor. De mentor doet navraag bij vakdocenten en vraagt vervolgens een screening aan bij de dyslexiecoach.
- De dyslexiecoach neemt contact op met de orthopedagoog, zodat deze dossieronderzoek kan doen.
- Vervolgens kan een screening worden gedaan door de dyslexiecoach. Dit hangt af van het onderzoek van de orthopedagoog. De screening bestaat uit een gesprek, het maken van een zinnendictee en het in kaart brengen van het niveau van technisch lezen. **Deze screening zal worden afgenomen op twee vaste moment in het schooljaar; de eerste week na de herfstvakantie en de eerste week na de kerstvakantie (mochten er in de tussentijd dringende verzoeken komen dan kan er uiteraard in overleg voor gekozen worden om al eerder een screening te laten plaatsvinden).**
- Aan de hand van deze screening wordt door de dyslexiecoach en de orthopedagoog geadviseerd of er meer onderzoek nodig is en een leerling moet worden doorverwezen. Wanneer er een doorverwijzing wordt geadviseerd, wordt altijd contact opgenomen met ouders door de orthopedagoog of de dyslexiecoach. De resultaten van de screening worden dan ook besproken.

Vermoeden van dyslexie door ouders/verzorgers, leerling of school

Contact met mentor

Mentor neemt contact op met dyslexiecoach

Dyslexiecoach en orthopedagoog overleggen

Screening nodig?

Terugkoppeling naar leerling + Ouders/Verzorgers

Screening door dyslexiecoach afname dictee + leestekst

Dyslexiecoach en orthopedagoog overleggen

Verder onderzoek nodig?

Aantekening in leerling volgsysteem en terugkoppeling ouders/verzorgers

Gesprek met leerling + Verder testen

Doorverwijzing dyslexieonderzoek nodig?

Terugkoppeling naar mentor met advies voor studieaanpak

Dyslexieonderzoek

